

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
 Allmänna avdelningen
 Enhet 12

DOM
 2013-03-12
 Meddelat i
 Stockholm

Mål nr
 22418-12

SÖKANDE

Advokatfirman Gärde & Partners AB, 556675-6127

Ombud: Advokat Bengt Gärde och advokat Lasse Höijer
 Advokatfirman Gärde & Partners AB
 Erik Dahlbergsallén 15
 115 20 Stockholm

MOTPART

Värmdö kommun
 134 81 Gustavsberg

SAKEN

Överprövning av avtals giltighet enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling – LOU

KONKURRENSVERKET	
2013 -03- 1 2	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avvisar Advokatfirman Gärde & Partners AB:s ansökan i den del som avser uppdrag 1. I övrigt avslås ansökan.

Dok.Id 296820

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00	08-561 680 01	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.se		

BAKGRUND OCH YRKANDEN

Värmdö kommun (Kommunen) har genomfört en upphandling av juristtjänster och slutit ramavtal med bl.a. Advokatfirman Gärde & Partners AB (Bolaget).

Bolaget begär överprövning enligt LOU och yrkar att förvaltningsrätten beslutar att avtal mellan Värmdö kommun och Advokatfirman Ann-Christine Johnsson AB, Gärde Wesslau Advokatbyrå och Advokatfirman Steinmann enligt vad som framgår av bifogade handlingar benämnda "bilaga 3" är ogiltiga. Till stöd för talan anförs bl.a. följande. Bolaget har enligt tilldelningsbeslut den 26 januari 2012 rangordnats som nummer ett vid en upphandling av juristtjänster. Ramavtal tecknades den 24 februari 2012. Kommunen har konsekvent åsidosatt LOU samt sina skyldigheter enligt ramavtalet dels genom att underlåta att avropa uppdrag i föreskriven ordning, dels brutit mot avropsordningen. Kommunens bristande förtroende för bolaget utgör inte skäl att frångå avropsordningen. Kommunen har träffat avtal med andra leverantörer utan att avrop eller annonsering skett. Kommunen har även gett uppdrag till leverantörer som inte omfattas av avtal och därmed inte omfattas av avropsordningen. Var och ett av dessa uppdrag utgör otillåtna direktupphandlingar. En granskning av kommunens reskontra har visat att kontrakterade juridiska tjänster sedan den 26 januari 2012 vida överstiger beloppsgränsen som per den 1 januari 2012 uppgår till 284 631 kr. Kommunens agerande har vållat bolaget omfattande skada. Bolaget har den 29 augusti 2012 påpekat kommunens brott mot LOU och tilldelningsbeslutet, varpå kommunen den 3 september 2012 förklarade ramavtalet med bolaget hävt på grund av påstådda brister i utförandet av tilldelade uppdrag.

Kommunen har yttrat sig över ansökan och anfört bl.a. följande. Ansökan ska avslås då kommunen haft rätt att tilldela aktuella uppdrag till annan än

bolaget. För det fall förvaltningsrätten finner att kommunen inte haft den rätten görs gällande att tilldelningen av uppdragen endast kan ha utgjort en överträdelse av rangordningsbestämmelserna i ramavtalet. En tilldelning som sker enligt ett ramavtal med samtliga villkor fastställda omfattas vare sig av reglerna om annonseringsskyldighet eller om avtalsspärr. Inte heller utgör en sådan tilldelning ett förfarande enligt 5 kap. 7 § LOU. Därmed saknas enligt ordalydelsen i 16 kap. 13 § LOU förutsättningar för att ogiltigförklara ett avtal som tillkommit efter ett endast rangordningsmässigt felaktigt avrop från ramavtalet. Kommunen har genomfört en upphandling av juristtjänster och slutit ramavtal. Upphandlingen var uppdelad i fem olika delar och separata anbud kunde läggas på en eller flera delar. Delarna bestod av rättsområdena förvaltningsrätt, fastighetsrätt, miljö rätt, associationsrätt, socialrätt och upphandlingsstöd. Bolagets anbud placerade sig på första plats i samtliga delar. Fem av de sex uppdragen bolaget yrkat ska förklaras ogiltiga, omfattas av upphandlingen. Det sjätte uppdraget avser en renodlad avtalsrättslig tvist och omfattas inte av de rättsområden som ingått i upphandlingen. Det har förelegat en giltig grund att tilldela uppdrag till annan än bolaget då kommunen varit missnöjd med hur bolaget utfört de tre uppdrag som faktiskt tilldelats bolaget och som en följd därav har kommunen den 3 september 2012 hävt avtalet med bolaget.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämplig bestämmelse

I 16 kap. 13 § LOU anges att rätten ska besluta att ett avtal som har slutits mellan en upphandlande myndighet och en leverantör är ogiltigt, om avtalet har slutits

1. utan föregående annonsering enligt 7 kap. 1 eller 2 §, 13 kap. 2 eller 5 §, 14 kap. 5 § eller 15 kap. 4 §, eller
2. enligt ett förfarande i 5 kap. 7 § utan att de villkor har följts som framgår av den paragrafen eller av det ramavtal som ligger till grund för det nya anbuds förfarandet och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada.

Förvaltningsrättens bedömning

Bolaget har yrkat att förvaltningsrätten ska förklara sex avtal ogiltiga. För att rätten ska kunna pröva en ansökan om överprövning av ett avtals giltighet krävs enligt 16 kap. 17 § LOU att ansökan kommit in till rätten inom sex månader från det avtal slöts. Uppdrag 1, delgivning av uppsägning av hyresgäst, tilldelades leverantören den 30 mars 2012 och avslutades samma dag. Ansökan om överprövning kom in till förvaltningsrätten den 29 oktober 2012. Eftersom ansökan kommit in senare än sex månader efter det att avtal slöts ska ansökan avvisas i denna del.

Förvaltningsrätten kan endast besluta att ett avtal är ogiltigt om avtalet slutits utan föregående annonsering, i strid med bestämmelserna om förnyad konkurrensutsättning eller överträdelser av bestämmelserna om avtalsspärr. Bolaget har gjort gällande att upphandlingarna inte har annonserats på ett korrekt sätt eftersom kommunen avvikit från avropsordningen och att det därför är fråga om otillåtna direktupphandlingar. Ansökan avser fyra tillfällen då kommunen enligt bolaget har frångått rangordningen i ett rangordnat ramavtal med samtliga villkor fastställda. Eftersom samtliga villkor för avrop har fastställts har ett ömsesidigt förpliktande avtal slutits mellan kommunen och leverantörerna. Avrop från ett sådant ramavtal utgör utnyttjande av ett befintligt upphandlingskontrakt och innebär inte att det sker någon ny tilldelning av upphandlingskontrakt. I målet är ostridigt att de avropade tjänsterna omfattas av ramavtalet och att avrop gjorts med avvikelser från den angivna rangordningen. Ett avrop som avviker från rangordningen kan utgöra ett avtalsbrott. Den frågan prövas av allmän domstol. Eftersom de aktuella tjänsterna omfattas av ramavtalet är det enligt förvaltningsrätten inte fråga om en ny tilldelning av upphandlingskontrakt och det uppställs därmed inte heller ett krav på annonsering. Eftersom det inte är

fråga om brott mot annonseringsreglerna i LOU kan de fyra avtalen inte förklaras ogiltiga. Ansökan ska således avslås i denna del.

Rörande uppdrag 6 har bolaget anfört att kommunen genom att utelämna området allmän avtalsrätt i upphandlingen och därefter genomföra en direktupphandling på området kringgått ramavtalet och LOU och dess principer. Juristtjänster får enligt bolaget anses inbegripa även området allmän avtalsrätt varför kommun inte kan direktupphandla ett särskilt juridiskt område i efterhand. En upphandlande enhet har möjlighet att avgränsa vilka tjänster som ett ramavtal ska omfatta. Kommunen har upphandlat juristtjänster för rättsområdena förvaltningsrätt, fastighetsrätt, miljö rätt, associationsrätt, socialrätt och upphandlingsstöd. Eftersom kommunen har upphandlat juristtjänster för specifika rättsområden är kommunen enligt förvaltningsrätten inte förhindrad att direktupphandla juristtjänster för ett rättsområde som inte omfattas av ramavtalsupphandlingen. Ett sådant tillvägagångssätt står inte i strid med LOU och innebär inte heller ett kringgående av ramavtalet. Frågan är då om uppdrag 6 är en otillåten direktupphandling. Kommunen har anfört att det varit fråga om en tillåten direktupphandling på grund av kontraktets låga värde. Bolaget har anfört att det totala kontraktsvärdet överstiger tröskelvärden i LOU och att en granskning av Värmdö kommuns reskontra sedan 26 januari 2012 visar att kontrakterade juridiska tjänster vida överstiger tröskelvärdet 284 631 kr.

Direktupphandlingar av samma slag av tjänster inom den upphandlande myndigheten ska räknas ihop under ett år och direktupphandling kan genomföras bara om det sammanlagda värdet av tjänsterna understiger tröskelvärdet för direktupphandling. Detta innebär att det är upphandlingar utanför ramavtalsområdet som ska räknas ihop. Bolaget har inte gett något underlag som visar att kommunen genomfört direktupphandlingar av juristtjänster utanför ramavtalsområdet med ett sammanlagt värde som överstiger tröskelvärdet. Det är därför inte visat att det varit fråga om en otillåten

direktupphandling. Detta medför att det inte kan konstateras att kommunen brutit mot annonseringsreglerna i LOU vilket är en förutsättning för att förvaltningsrätten ska kunna förklara ett avtal ogiltigt. Ansökan ska därför avslås även i denna del.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1A LOU)

Ann-Jeanette Eriksson
rådman

Föredragande har varit Peter Collert.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut var till förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,

2. det beslut som överklagas med uppgift
3. om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
4. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
5. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
6. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppges sitt namn, adress och telefonnummer.

Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska Ni utan dröjsmål anmäla ändringen till kammarrätten.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

DV 3109/1A LOU